

10.12.2021

Ulkoministeriön, sisäministeriön ja Kriisinhallintakeskuksen siviilikriisinhallinnan viestintästrategia

Siviilikriisinhallinta entistä tunnetummaksi ja houkuttelevammaksi

1. Lähtötilanne ja tausta

Siviilikriisinhallinta on keskeinen osa EU:n yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa (YTPP). EU:n siviilikriisinhallintatoiminnan kehittämistä määrittävässä kompaktisopimuksessa korostetaan sekä jäsenmaiden kansallisen sekä yhteisen viestinnän merkitystä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomi on toiminut EU:ssa esimerkkimaana kansallisesta viestintäsuunnittelusta. Kriisinhallintakeskuksen ja linjaministeriöiden yhteinen viestintäsuunnitelma laadittiin jo vuonna 2017, ja se oli laatuaan ensimmäinen EU-jäsenmaiden joukossa.

Suomen osallistuminen kansainväliseen siviilikriisinhallintaan on linjattu useassa ohjaavassa dokumentissa:

Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia (2008/2014)

Suomen kokonaisvaltainen kriisinhallintastrategia (2009)

Sanna Marinin hallituksen ohjelma (2019)

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko (2020)

Vaikuttavaa kriisinhallintaa: Kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean suosituksia Suomen kriisinhallinnan kehittämiseksi (2021)

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (2021)

Suomella on tällä hetkellä noin 120 siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettyä asiantuntijaa Etyj-, EU- ja YK-operaatioissa sekä sihteeristöissä ja muissa siviilikriisinhallintatehtävissä esimerkiksi EU-delegaatioissa. Hallitusohjelmassa asetettu tavoite nostaa siviilikriisinhallinnan osallistumistaso vähintään 150 asiantuntijaan toteutuu asteittain julkisen talouden suunnitelman 2021-24 puitteissa. Suomen suurin yksittäinen osallistuminen on Etyjin monitorointimissiossa Ukrainassa. Eniten asiantuntijoita on Georgiassa, Ukrainassa, Somaliassa ja Irakissa. EU:n 11 siviilikriisinhallintaoperaatiosta Suomi osallistuu tällä hetkellä yhtä lukuun ottamatta kaikkiin. Suomi on toiminut edelläkävijänä EU:n siviilikriisinhallinnan kehittämisessä ja oli vahvasti vaikuttamassa EU:n siviilikriisinhallintaa koskevan kompaktisopimuksen laatimiseen vuonna 2018 ja sen sitoumusten kunnianhimoisuuteen.

Siviilikriisinhallinnan keskeisimmät kansalliset toimijat ovat ulkoministeriö, sisäministeriö sekä sisäministeriön yhteydessä toimiva Kriisinhallintakeskus (CMC Finland). Näiden roolit on määritelty siviilikriisinhallintalaissa (Laki siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan 30.12.2004/1287). Ulkoministeriö päättää siviilikriisinhallintaoperaatioihin osallistumisesta ja sisäministeriö vastaa puolestaan kotimaan valmiuksien järjestämisestä. Operatiivisesti kotimaan valmiuksista vastaa Kriisinhallintakeskus, joka kouluttaa, rekrytoi ja varustaa siviilikriisinhallinnan asiantuntijat ja toimii heidän työnantajanaan. On oleellista, että näiden kansallisten toimijoiden viestintä liittyen siviilikriisinhallintaan on koordinoitua ja viesteiltään yhtenäistä. Tämän viestintästrategian tarkoituksena on sopia viestinnän yhteiset tavoitteet, kohderyhmät sekä keskeisten viestien sisällöt.

Myös Kriisinhallinnan parlamentaarinen komitea (2021) suosittaa viestinnän kehittämistä "tavalla, joka lisää laajasti ymmärrystä kriisinhallinnan luonteesta ja kehitystrendeistä, kriisinhallintaosallistumisen hyödyistä Suomelle sekä kiinnostuneiden mahdollisuuksista hakeutua kriisinhallintatehtäviin."

2. Viestinnän tavoite

Viestinnän tavoite on vahvistaa siviilikriisinhallinnan myönteistä näkyvyyttä Suomessa, selkeyttää siviilikriisinhallinnan käsitettä ja sisältöä, varmistaa vankka julkinen tuki sekä saavuttaa siviilikriisinhallintatehtäviin tarvittavien asiantuntijoiden kiinnostus tälle työlle.

Viestinnällään ministeriöiden ja Kriisinhallintakeskuksen tulee:

- Tehdä siviilikriisinhallintatoiminnasta tunnettua ja arvostettua suuren yleisön keskuudessa. Tavoitteena on, että siviilikriisinhallinnasta tulee mieleen suomalainen oman alansa huippuasiantuntija, joka rakentaa hyvää hallintoa ja edistää vakautta operaatioalueilla;
- Vakiinnuttaa ajatus, että siviilikriisinhallinta on työtä konfliktista kärsivien maiden auttamiseksi, joka onnistuessaan myös osaltaan parantaa Suomen ja muun Euroopan sisäistä turvallisuutta;
- Edistää valtionhallinnon alalla myönteistä asennetta siviilikriisinhallinnassa saavutettavaa kokemusta ja osaamista kohtaan vakuuttamalla työntekijät siitä, että myös nämä hyötyvät lähettäessään asiantuntijoita kansainvälisiin tehtäviin;
- Tehdä siviilikriisinhallintakoulutusta sekä alan tutkimus- ja kehittämistyötä paremmin tunnetuksi eri asiantuntijaryhmien keskuudessa.

3. Perusviestit

Yhteisesti sovitut ja käytetyt perusviestit tehostavat viestintää. Alle kirjatut perusviestit luovat ytimen kaikelle siviilikriisinhallintaan liittyvälle viestinnälle.

Yleiset viestit:

- Suomi osallistuu kansainväliseen siviilikriisinhallintaan merkittävällä panoksella. EU:n piirissä olemme väkilukuun suhteutettuna yksi eniten asiantuntijoita lähettävistä jäsenmaista.
- Lähettämämme asiantuntijat toimivat EU:n, YK:n, Etyjin ja Naton tehtävissä, jotka tukevat konfliktimaita koulutuksen, neuvonannon tai tarkkailutoiminnan kautta. Perimmäisenä tarkoituksena on vahvistaa konfliktimaan omien viranomaisten toimintaa ja edistää mm. oikeusvaltiokehitystä sekä sisäisen turvallisuuden rakenteiden uudistamista.
- Suomalaisten asiantuntijoiden työtä pidetään kansainvälisesti suuressa arvossa. Suomalaisten vankka osaaminen omilta erityisaloiltaan sekä heidän saamansa kansallinen siviilikriisinhallintakoulutus kerää myönteistä palautetta kansainvälisiltä yhteistyökumppaneilta.
- Suomi on siviilikriisinhallinnan edelläkävijämaa. Näytämme myönteistä esimerkkiä muun muassa siinä, että 40 prosenttia lähetetyistä asiantuntijoista on naisia. EU:n jäsenmaiden siviilikriisinhallintamissioihin lähettämien naisten yhteismäärä on noin 22-24 %.

- Naisten osallistuminen siviilikriisinhallintaan parantaa operaatioiden toimintaa ja niiden vaikuttavuutta. Naiset pystyvät tukemaan konfliktialueiden naisten aktiivista osallistumista konfliktinehkäisyyden, rauhanprosesseihin ja kriisinhallintaan. Naisten osallistuminen mm. tutkintatiimeihin edesauttaa naisiin ja tyttöihin kohdistuneiden sota- ja seksuaalirikosten selvittämistä.
- Konfliktimaiden vakauttamisessa on tärkeää, että tarjoamme kokonaisvaltaista tukea. Siviilikriisinhallinnan ohella voidaan tarvita sotilaallisen kriisinhallinnan, humanitaarisen avun, rauhanvälityksen ja kehitysyhteistyön keinoja. Myös kansalaisjärjestöjen työllä on erittäin tärkeä rooli. Eri tukimuotoja tulee käyttää suunnitelmallisesti, jotta saavutamme mahdollisimman tehokkaasti kestäviä tuloksia.
- Kriisinhallinnan vaikuttavuutta edistetään erityisesti EU:ssa ja YK:ssa. Osallistutaan aktiivisesti suorituskykyjen kehittämistyöhön ja kestäväen kehityksen periaatteiden toimeenpanoon kriisinhallinnassa sekä naisten osallistumisen ja aseman parantamiseen konflikteissa ja kriisinhallinnassa.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka:

- Kriisinhallinta, ml. siviilikriisinhallinta, on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Eurooppalaisesta näkökulmasta keskeisimpiä konfliktialueita ja samalla kriisinhallintaoperaatioiden maantieteellisiä toimintaympäristöjä ovat Afrikka, laaja Lähi-itä ja itäinen Eurooppa.

Kotimaan valmiuden ja sisäisen turvallisuuden näkökulma:

- Onnistunut siviilikriisinhallinta konfliktimaissa vahvistaa myös Euroopan ja Suomen sisäistä turvallisuutta.
- Asiantuntijoidemme keräämä kansainvälinen kokemus tulee hyötykäyttöön Suomessa. Siviilikriisinhallintatehtävissä asiantuntijoidemme oma osaaminen kehittyy ja heidän kansainväliset verkostonsa laajentuvat, mistä on hyötyä jatkossa heidän arkityössään Suomessa.

Kriisinhallintakeskus:

- Kriisinhallintakeskus on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu siviilikriisinhallinnan osaamiskeskus.
- Keskus on asiantunteva siviilikriisinhallinnan operatiivinen viranomainen, joka huolehtii kentällä olevista asiantuntijoista ja vastaanottaa tilannekuvaa operaatioalueilta.
- Kriisinhallintakeskuksen järjestämä koulutus on kansainvälistä huippuluokkaa. Keskus kouluttaa vuosittain noin 100 suomalaista asiantuntijaa omilla tai kansainvälisten partnereiden järjestämällä kursseilla. Kriisinhallintakeskuksen järjestämälle koulutukselle on myönnetty ISO 9001 laatusertifikaatti (2020).
- Kriisinhallintakeskus on kansallisesti ja kansainvälisesti verkottunut muiden alan tutkimus- ja kehittämistyötä tekevien toimijoiden, kuten yliopistojen, ajatushautomoiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Kriisinhallintakeskuksen oma tutkimus- ja kehittämistoiminta on laadukasta ja tukee kansallisten valmiuksien kehittämistä siviilikriisinhallinnan kysymyksissä.

4. Viestinnän äänensävy

Siviilikriisinhallinnasta viestittäessä:

- Käytetään napakkaa, helposti ymmärrettävää kieltä
- Korostetaan asiantuntijuutta, mutta myös sitä, että kyse on arkisesta työstä turvallisuuden edistämiseksi
- Keskitytään konkreettisiin askeliin ja aikaansaannoksiin
- Annetaan ääni asiantuntijoille, heidän persoonilleen ja tarinoilleen.

5. Kohderyhmät Suomessa

- Turvallisuudesta kiinnostuneet toimittajat - ja heidän kauttaan laaja yleisö
- Valtionhallinto
- Julkishallinnon, kansainvälisen politiikan, ihmisoikeuksien ja tasa-arvon asiantuntijat
- Kansalaisjärjestöt, opiskelijajärjestöt, poliittiset nuorisojärjestöt

6. Puhujat

- Asiantuntijat
- UM:n Turvallisuuspolitiikan ja kriisinhallinnan yksikön johto ja asiantuntijat
- SM:n Kansainvälisten asioiden yksikön johto ja asiantuntijat
- Kriisinhallintakeskuksen johto ja asiantuntijat
- Ulkoministeriön ja sisäministeriön kansliapäälliköt
- Ulkoministeriön ja sisäministeriön kansliapäälliköt
- Ministerit

7. Toimeenpanosuunnitelma

Siviilikriisinhallinnan viestintästrategian perusteella linjaministeriöt ja Kriisinhallintakeskus laativat vuosittain yhteisen toimeenpanosuunnitelman viestinnän kehittämiseksi. Suunnitelman liitteenä tulee olla budjettiarvio viestinnän vuosittaisista kuluista. Kriisinhallintakeskus laatii suunnitelman linjaministeriöiden hyväksyttäväksi tulosopimuksen valmistelun yhteydessä ja suunnitelman toteutumista seurataan välitulokeskusteluissa.

